

Tárgytematika

Félév:	2015/16/1
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ALTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	8/0/0

Oktatás célja:

Célok, feladatok

A tárgy tanulása során a hallgatók ismerjék meg az alapvető stílus-és eszmetörténeti korszakokat, fontosabb fogalmakat, személyeket; ismerjék meg a művelődéstörténet kiemelkedő alkotásait, azok hatásait, gondolkodásformáló, stílusalakító, szerepét. Legyen rálátásuk bizonyos technika-és tudománytörténeti tényezőkre, elsősorban azokra, amelyek szervesen illeszkednek a művelődéstörténethez. Célunk, hogy a művelődéstörténet kapcsán adjunk némi történeti háttérrel, irodalomtörténeti tájékozottságot, zenekultúrában való eligazodási pontokat, úgy hogy az említettek elősegítsék egy megalapozott átfogó művelődéstörténeti tudásanyag megszerzését.

A fenti célokat figyelembe véve kell megismertetni a hallgatókat a kultúrtörténet legfontosabb összefüggéseivel. Lényeges kiemelnünk egy-egy személyiséget is, és megismertetni azok művelődéstörténeti-eszmetörténeti szerepét. Láttatnunk kell az anyagi és szellemi kultúra összefüggéseit, a politika, gazdaság, társadalom, kultúra kölcsönhatásait, értékörző feladatait.

Tantárgy tartalma:

Az előadások témái

1. A felvilágosodás, a magyar klasszicizmus és felvilágosodás; szellemi élet megindulásának a kezdete
2. Ipari forradalom és hatásai
3. A romantika
4. A magyar reformkor
5. A realizmus – történeti, eszmetörténeti háttér-magyar és egyetemes vonatkozásokkal
6. Magyarország művelődéstörténete 1849-1867
7. A XIX. század második felének magyar művelődéstörténete /Történelmi háttér, a kiegyezés és a dualizmus korszaka/
8. A századforduló / Egyetemes és magyar vonatkozásokkal/
9. A szecesszió, az avantgard
10. A húszas harmincas évek művelődéstörténete / Egyetemes és magyar vonatkozásokkal/
11. A II. világháború utáni világ
12. A kulturális örökség története

Tárgytematika

Félév:	2015/16/1
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ALTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	8/0/0

Számonkérési és értékelési rendszere:

összefüggéseit, a politika, gazdaság, társadalom, kultúra kölcsönhatásait, értékörző feladatait.

Követelmények :

A hallgatók az előadások és a szemináriumok anyaga alapján ismerjék a történelmi összefüggéseket, el tudják helyezni egy – egy korszak uralkodóit, tudják értékelni azok politikai jelentőségét. Ismerjék a korra vonatkozó legfontosabb forrásokat, topográfiát, az események gazdasági, kulturális stb. hatásait.

A félév folyamán minden nappali tagozatos hallgatónak kiselőadás formájában ismertetnie kell az általa választott szemináriumi témát. / Nem felolvasásról, kiselőadásról van szó! / Az előadó ismerje a téma szakirodalmát, az esetleges vitás kérdéseket. A félév kritériuma választott témából 5-10 oldal közötti terjedelemben egy beadandó dolgozat elkészítése szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel, mely leadási határideje: a szorgalmi időszak utolsó hete. Minden levelező tagozatos hallgatónak kötelezően készítenie kell egy minimum 5 oldalas beadandót, rövid kivonatot a tematikában feltüntetett ajánlott irodalmi listán található egy könyvből szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel! A leadási határidő levelező tagozaton: az utolsó konzultáció! **Plágium leadása szigorúan TILOS!**

A félév zárása : szóbeli vizsga(előadások anyaga+kötelező irodalom+az ajánlott irodalmakból egy könyv elolvasása és bemutatása röviden)

Kötelező irodalom:

Kötelező irodalom előadásra:

Drabancz M. Róbert(szerk.): Művelődéstörténet. Nyíregyháza, Krúdy KvK, 2009.

E. J. Hobsbawm: A birodalmak kora, 1875-1914. Bp., Pannonica Kiadó, 2004. 224-266.

E. J. Hobsbawm: A szélsőségek kora. A rövid 20. század története 1914-1991. Bp., Pannonica Kiadó, 1998. 173-192., 475-527.

Kósa László(szerk.): Magyar művelődéstörténet. Bp., Osiris Kiadó, 2006. 333-378., 419-489., 531-564., 611-673.

Léderer Emma: Egyetemes művelődéstörténet. Bp., Aqua, 1992. 290-324.

Sonkoly Gábor: A kulturális örökség fogalmának értelmezési és alkalmazási szintjei. In: Regio, 2000. 4. szám, 45-66.

Vadász Sándor(szerk.): 19. századi egyetemes történelem 1789-1914. Bp., Korona Kiadó, 2005. 156-159., 164-173.

Tárgytematika

Félév:	2015/16/1
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ALTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	8/0/0

Kötelező irodalom:

www.enciklopedia.fazekas.hu/index2.htm: klasszicizmus, romantika, realizmus, szecesszió, avantgárd.

Ajánlott irodalom a szemináriumra:

1. A felvilágosodás, a francia forradalom és gazdaságtörténet

Berend T. Iván: Európa gazdaság a 20. században. Bp., História, 2008.

Braudel Fernand: A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen. Bp., Gondolat, 1985.

Braudel Fernand: A Földközi-tenger és a mediterrán világ II. Fülöp korában. Bp., Akadémia, 1996.

Chaunu, Pierre: Felvilágosodás. Bp., Osiris, 1998.

Diederiks, H., A., et alii (szerk.): Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Bp., Osiris, 1995.

Domanovszky Sándor(szerk.): Magyar művelődéstörténet - Barokk és felvilágosodás. Szerk. Bp., é.n. (1941)

Furet, Francois: A francia forradalom története, 1770-1815. Bp., Osiris, 1999.

Hahner Péter: A nagy francia forradalom kisenciklopédiája. Bp., Minerva, 1989.

Honvári János(szerk.): Magyarország gazdaságtörténete a honfoglalástól a 20. század közepéig. Bp., Aula, 1998.

Johnstone, Michael: Szabadkőművesek. Bp., Saxtom, 2007.

Klement Judit:Gőzmalomok a Duna partján. Bp., Holnap, 2010.

Kosáry Domokos: A felvilágosodás Európában és Magyarországon. Bp.1987.

Mályusz Elemér: Magyarország a felvilágosodás korában. Bp., Osiris, 2000.

Magyarország művelődéstörténete 1526-1790. Bp., 2000.

MacNulty, Kirk W.: A szabadkőművesség jelképei, titkai, jelentősége. Bp., Kossuth, 2006.

Price, Roger: Franciaország története. Bp., Maecenas, 1994.

Soubul, Albert: A francia forradalom története. Bp., 1999.

Tulard, Jean: Napóleon. Bp., Osiris, 1997.

Vadász Sándor: Emberek és eszmék a francia forradalomban Bp., Gondolat, 1989.

2. Kulturális örökség

Erdősi Péter – Sonkoly Gábor(szerk.): A kulturális örökség. Bp., L'Harmattan – Atelier, 2004.

Sonkoly Gábor: Nemzeti örökség – világörökség. A kulturálisörökség-paradigma. In: **Czoch Gábor – Klement Judit –**

Sonkoly Gábor (szerk.): Tanulmányok Granasztói György tiszteletére. Bp., Atelier, 2008. 247-255.

3. Társadalomtörténet

Diederiks, H., A., et alii (szerk.): Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Bp., Osiris, 1995.

Fábri Anna: Magánélet Széchenyi István korában. Bp., Corvina, 2011.

Tárgytematika

Félév:	2015/16/1
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ALTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	8/0/0

Kötelező irodalom:

- Gyáni Gábor:** Magánélet Horthy Miklós korában. Bp., Corvina, 2011.
- Gyáni Gábor – Kövér György:** Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Budapest, Osiris, 1988.
- Gyáni Gábor – Nagy Beáta**(szerk.): Nők a modernizálódó magyar társadalomban. Debrecen, Csokonai, 2006.
- H. Balázs Éva – Krász Lilla – Kurucz György**(szerk.): Magánélet a Habsburgok korában 1740-1815. Bp., Corvina, 2011.
- Krász Lilla:** A bába történeti szerepváltozása a 18. századi Magyarországon. Bp., Osiris, 2003.
- Nora, Pierre:** Emlékezet és történelem között. Bp., Napvilág, 2010.
- Tomka Béla:** Európa társadalomtörténete a XX. században. Bp., Osiris, 2009.
- Valuch Tibor:** A hétköznapi élet Kádár János korában. Bp., Corvina, 2006.
- Valuch Tibor:** A lódentől a miniszoknyáig. AXX. század második felének magyarországi öltözködéstörténete. Budapest, Corvina – 1956-os Intézet, 2004.
- Valuch Tibor:** Magánélet Kádár János korában. Bp., Osiris, 2011.
- Valuch Tibor:** Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Budapest, Osiris, 2002.

4. Alkotó portrék(+internet)

- Bergos, Joan:** Antoni Gaudí. Bp., Mercurius, 2003.
- Gilles Néret:** Gustav Klimt, 1862-1918. Köln, Taschen, 2000.
- Linda Whitley:** Van Gogh élete és művészete. cop. 2003.

5. Politikus portrék

- Ifj. Barta János:** Mária Terézia. Bp., Gondolat, 1988.
- Fónagy Zoltán:** Széchenyi és Kossuth. Bp., Kossuth Könyvkiadó, 2003.
- Gáti Vera – Balogh András:** Gandhi kortársak Gandhiról. Bp., Napvilág, 2000.
- Gergely András:** Széchenyi István, 1791-1860. Pozsony, Kalligram, 2006.
- Gerő András:** Ferenc József, a magyarok királya. Bp., Novotrade, 1988.
- Gosztonyi Péter:** A kormányzó Horthy Miklós és az emigráció. Bp., Százszorszép, 1992.
- Hermann Róbert:** Kossuth Lajos élete és kora. Bp., Pannonica, 2002.
- Huszár Tibor:** Kádár János politikai életrajza (1956. november-1989. június). Bp., Szabad Tér Kiadó-Kossuth Kiadó, 2003.
- Ormos Mária:** Hitler. Bp., T-Twins, 1993.
- Ormos Mária:** Hitler, Sztálin, Bp., Pannonica, 1999.
- Ormos Mária:** Mussolini. Bp., PolgART, 2000.

Tárgytematika

Félév:	2015/16/1
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ALTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	8/0/0

Kötelező irodalom:

- Nagy József: [IV. Károly](#). Bp., Göncöl Kiadó, 1995.
- Pünkösti Árpád: Rákosi a csúcson 1948-1953. Bp., Európa Könyvkiadó, 1996.
- Rainer M. János: Nagy Imre. Politikai életrajz. 1-2. köt. Bp., 1956-os Intézet, 1999.
- Romsics Ignác: Bethlen István. Politikai életrajz. Bp., Osiris, 1999.
6. Technikatörténet
- Adams, Simon: Titanic. Bp., Park Könyvkiadó, 2001. (Szemtanú sorozat)
- Bán Dávid: Utazás a pályaudvar körül. Az első indóháztól a plázaudvarokig. Bp., Matura TN – L'Harmattan, 2011.
- Bennett, David: Metró. Bp., Kossuth, 2005.
- Csonkaréti Károly: Az Osztrák-Magyar Monarchia hadihajói 1867-1918. Bp., Kossuth, 2010.
- Czére Béla: A vasút története. Bp., Corvina, 1989.
- Czére Béla: Magyarország közlekedése a 19. században (1780-1914). Bp., MÁV Rt., 1997.
- Czére Béla: Magyarország közlekedése a 20. században. I. Köt. Bp., MÁV Rt., 2000.
- Frisnyák Zsuzsa (szerk.): Baross Gábor. Bp., Dinasztia K., 1997.
- Jarret, Philip: A repülés története. Bp., Panemex Kft., Grafo Kft. 2002.
- Kalocsai Péter: Városi tömegközlekedés a Nyugat-Dunántúlon. 1867-1914. Szombathely, Vasi Múzeumbarát Egylet, 2011.
- Legát Tibor: Buszos könyv. Bp., Jászövegkiadó Műhely, 2009.
- Legát Tibor: Közlekedik a főváros. Bp., Jászövegkiadó Műhely, 2008.
- Legát Tibor – Nagy Zsolt Levente – Zsigmond Gábor: Számos villamos. Bp., Jászöveg Műhely Kiadó, 2010.
- Legát Tibor (szerk.): Szerbusz trolibusz. Bp., Jászöveg Műhely Kiadó, 2011.
- Lovas Gyula: Az Orient Expressz. Bp., Közdok, 1991.
- Lynch, Don – Marschall, Ken: A mélység kísértetei. Utazás a Titanic szívébe. Bp., Egmont-Hungary, 2003.
- Majdán János: A „...vasszekér” diadala. Bp., Kossuth, 1987.
- Majdán János: Modernizáció – vasút – társadalom. Tanulmányok a vasútépítések hatásáról a XIX.-XX. században. Pécs, Agora, 2001.
- Marjai Imre – Pataky Dénes: A hajó története. Bp., Corvina K., 1979.
- Mezei István (szerk.): 150 éves magyar vasút 1846-1996. Bp., MÁV Rt., 1996.
- Palotás László (szerk.): Hidak. Bp., Műszaki K., 1987.
- Schivelbusch, Wolfgang: A vasúti utazás története. A tér is az idő iparosodása a 19. században. Bp., Napvilág, 2008.
- Széchenyi István: Balatoni gőzhajózás. Bp., ÁKV, 1983.
- Széchenyi István: Javaslat a magyar közlekedési ügyről. Bp., Könyvért, 1987.
- Tóth Sándor: Légítámadások a GySEV ellen 1944/45-ben. In: Soproni Szemle, 1996. L. évfolyam 4. szám

Tárgytematika

Félév:	2015/16/1
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ALTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	8/0/0

Kötelező irodalom:

7. Divattörténet a 18. századtól

Broby-Johansen, Rudolf: [Az öltözködés története](#). 1969.

Domanovszky Endre: Korok ruhái. Bp., 1979.

F. Dózsa Katalin: Letűnt idők, eltűnt divatok 1867-1945. Bp., 1989.

Imreh Zoltánné: [Korok és divatok : Az öltözködés története](#). Pécs, Comenius Bt. 1999.

Szendrey János: A magyar viselet történeti fejlődése. Bp., 1905.

Valuch Tibor: A lódentől a miniszoknyáig. A XX. század második felének magyarországi öltözködéstörténete. Bp., Corvina, 2004.

8. AKádár-rendszer és előzménye

Gyarmati György: A Rákosi-korszak – rendszerváltó fordulatok évtizede Magyarországon, 1945-56. Bp., Rubicon-Ház Bt., 2011.

Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Bp., Osiris Kiadó, 2005.

Tabajdi Gábor – Ungváry Krisztián: Elhallgatott múlt – a pártállam és a belügy. A politikai rendőrség működése Magyarországon 1956-1990. Bp., Corvina, 2008.

Tóth Eszter Zsófia: Kádár leányai – nők a szocialista időszakban. Bp., Nyitott Könyvműhely Kiadó Kft, 2010.

Valuch Tibor: A hétköznapi élet Kádár János korában. Bp., Corvina, 2006.

9. Egyéb

Booth, Martin: Az ópium története. Bp., Nyitott Könyvműhely, 2005.

Csapó Csaba: A Magyar Királyi Csندőrség története. 1881-1914. Pécs, Pro Pannonia, 1999.

Passerini, Luisa: A nők és a feministák története. Bp., Balassi, 2003.

Romsics Ignác: A trianoni békeszerződés. Bp., Osiris, 2001.

Schury, Gudnur: Éltető nedv – a vér kultúrtörténete. Bp., Pesti Kalligram, 2004.

Szenes Imre: [Történelmünk humorban : Ferenc Jóskától Antall Jóskáig : politikai viccek, anekdoták, karikatúrák, 1848-1994](#). Bp., Cascade Kiadó, cop. 1997.

Zeidler Miklós(szerk.): A labdaháztól a Népstadionig: sportélet Pesten és Budán a 18-20. században: tanulmányok. Pozsony, Kalligram, 2012.

10. Szabadon választott téma

Oktató: Horváth Csaba